

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกของประเทศไทย และกฎหมายต่างประเทศรวมถึงความตกลงระหว่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนทำการศึกษามาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกของประเทศไทยซึ่งจะศึกษาตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นหลักและพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ตลอดจนกฎหมายจราจรทางบกของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นสหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ และราชอาณาจักรกัมพูชา อีกทั้งผู้เขียนศึกษาถึงความตกลงระหว่างประเทศ โดยเป็นความตกลงที่มีผลใช้บังคับแล้ว เช่น ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross-border Transport Agreement: GMS CBTA) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับรถยนต์ในประเทศที่ออกโดยประเทศอาเซียน (Agreement on the Recognition of Driving Licenses Issued by ASEAN Countries) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์สำหรับรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศอาเซียน (Agreement on the Recognition of Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Service Vehicles issued by ASEAN Member Countries) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit) และความตกลงว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport) เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับปัญหาในประเด็นที่ผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์ในบทถัดไป

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศไทย

การศึกษากฎหมายการบังคับใช้กฎหมายจราจรของประเทศไทยนั้นจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดของบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องของทั้งประเทศไทยและของต่างประเทศเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อบกพร่องในการบังคับใช้กฎหมายจราจรต่อไป ซึ่งจะศึกษารายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังจะกล่าวต่อไปนี้

3.1.1 พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจรรยาบรรณ เพราะเป็นกฎหมายที่ถูกบัญญัติออกมาใช้บังคับเพื่อจัดระเบียบการจรรยาบรรณ โดยกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้มีความผิดและต้องรับโทษทางอาญา ดังนั้น พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 จึงเป็นกฎหมายอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งลักษณะของการบัญญัติกฎหมายจะเป็นการบัญญัติถึงการกระทำหรือไม่กระทำกรอย่างใดว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นไว้ด้วย โดยการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้จะแบ่งออกเป็นลักษณะ มีทั้งหมด 19 ลักษณะ บางลักษณะแบ่งออกเป็นหมวด แต่ละลักษณะหรือหมวดแบ่งออกเป็นมาตรา มีทั้งหมด 163 มาตรา บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วยบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ใช้ทางกระทำหรือไม่กระทำกรอย่างใดในการใช้ทางบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจของเจ้าพนักงานจรรยาบรรณและพนักงานเจ้าหน้าที่ และบทบัญญัติที่กำหนด โทษและมาตรการเสริมการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522

3.1.1.1 บทบัญญัติที่เกี่ยวกับคำนิยาม¹

ในกรณีที่กฎหมายประสงค์จะให้ถ้อยคำบางคำมีความหมายเป็นพิเศษไปกว่าที่เข้าใจกันอยู่ในภาษาธรรมดา หรือภาษาเทคนิค หรือในทางวิชาการ กฎหมายได้กำหนดคำนิยาม ไว้ เช่น

(1) “การจรรยาบรรณ” หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูงชีหรือไล่ต้อนสัตว์

(2) “ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และลานที่ประชาชนใช้ในการจรรยาบรรณ และให้หมายรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจรรยาบรรณ หรือที่เจ้าพนักงานจรรยาบรรณได้ประกาศ ให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

เมื่อพิจารณาตาม บทบัญญัติในมาตรา (1) แห่งพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายของคำว่าจรรยาบรรณไว้ว่า “การจรรยาบรรณ หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูงชี หรือไล่ต้อนสัตว์” จากความหมายของคำว่าจรรยาบรรณนี้จะเห็นได้ว่ามีคำเข้ามาเกี่ยวข้องที่ต้องทำความเข้าใจ อีกหนึ่งคำ คือ คำว่าทาง ตามอนุ (2) ซึ่งเป็นคำที่มีความสำคัญมาก เพราะบทบัญญัติต่างๆ ของพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ทั้งหมดจะใช้บังคับเฉพาะที่เกิดขึ้น “ทาง” เท่านั้น หากไม่ใช่ “ทาง” แล้วก็ไม่ใช่เรื่องของการจรรยาบรรณที่พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 ที่จะก้าวล่วงไปบังคับได้ บทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัตินี้ให้ความหมายของคำว่าทางไว้ว่า “ทาง หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม

¹ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522. มาตรา 4.

ทางร่วมแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และสถานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายรวมถึง ทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจร หรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศ ให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย”

(15) “รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟและรถราง

จากคำนิยามของคำว่ารถเช่นนี้ จึงทำให้รถม้า เกวียน เลื่อน รถขายกล้วยเตี้ย รถขาย ไอศกรีม ต่างก็เป็นรถที่เมื่อนำมาใช้ในทางแล้วก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายจราจรนี้เช่นกัน

(28) “ผู้ขับขี่” หมายความว่า ผู้ขับรถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมาย ว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากเช็นยานพาหนะ

จากคำนิยาม คำว่า “ผู้ขับขี่” เมื่อพิจารณาประกอบกับ อนุ (15) จึงหมายถึง ผู้ขับรถ ทางบกทุกชนิด ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากเช็นยานพาหนะ เว้นแต่รถไฟและรถราง

(32) “ใบอนุญาตขับขี่” หมายความว่า ใบอนุญาตขับรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วย รถยนต์ ใบอนุญาตสำหรับคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถจ้าง ใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายว่าด้วย ล้อเลื่อน และใบอนุญาตอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งว่าด้วยการขนส่ง

จากคำนิยาม คำว่า “ใบอนุญาตขับขี่” นั้นพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มิได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ออกใบอนุญาตไว้จึงต้องไปพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ กฎหมายว่าด้วยรถจ้าง กฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อนและใบอนุญาตอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์ การขนส่งว่าด้วยการขนส่ง

การให้คำนิยามคำบางคำของกฎหมาย คือ บทนิยามของกฎหมายฉบับใดก็ใช้ได้ เฉพาะกฎหมายฉบับนั้นเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะกฎหมายนั้นประสงค์จะให้มีความหมายเป็นพิเศษว่า ด้อยค่าธรรมเนียมบัญญัติไว้เป็นพิเศษ ดังนั้น จึงจะเอาไปใช้กับกฎหมายอื่นซึ่งมิได้มีความประสงค์ เช่นนั้นมิได้²

3.1.1.2 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรในการกำหนดให้บริเวณหรือพื้นที่ใดเป็น “ทาง”

อำนาจในการแต่งตั้งอาสาจราจรเป็นอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ การแต่งตั้งอาสาจราจรนี้ต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรอาสาจราจรเพื่อให้ทำหน้าที่ ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดระเบียบการจราจร³

² นัยนา เกิดวิชัย. (2546). *คำอธิบายเรียงมาตราพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม: นิติเนย์. หน้า 9.

³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 135.

3.1.1.3 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจราจรในอาณาบริเวณใดอาณาบริเวณหนึ่ง

การใช้อำนาจตามมาตรานี้จะเป็นกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น ทำให้ไม่ปลอดภัยหรือไม่สะดวกในการจราจรในอาณาบริเวณใดแล้วเจ้าพนักงานจราจร หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ใช้อำนาจจัดการตามมาตรานี้ในอาณาบริเวณนั้น ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งนี้จะมีความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการห้ามรถหรือคนเดินบนทางสายใด ห้ามหยุดหรือจอดรถในทางสายใด ห้ามเลี้ยวรถ กลับรถหรือถอยหลังรถในทางสายใดหรือตอนใด หรือเกี่ยวกับกำหนดให้ทางสายใดหรือเฉพาะตอนใดที่ให้เดินรถได้ทางเดียว

3.1.1.4 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรในการออกประกาศข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจร⁴

ในทางสายใดหรือเฉพาะทางตอนใดที่เจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าถ้าได้ออกประกาศข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจรแล้วจะเป็นการปลอดภัย และสะดวกในการจราจร ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจออกประกาศข้อบังคับ หรือระเบียบในเรื่องต่างๆ เช่น ห้ามรถทุกชนิดหรือบางชนิดเดิน ห้ามหยุดหรือจอด ห้ามเลี้ยว กลับรถ หรือถอยหลังรถ กำหนดให้รถเดินได้ทางเดียว กำหนดระยะเวลาจอดรถในทางแคบหรือที่คับขัน กำหนดอัตราความเร็วของรถในทางภายในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดช่องหรือแนวทางเดินรถขึ้นและลง กำหนดทางเดินรถทางเอกและทางเดินรถทางโท กำหนดการจอดรถหรือที่จอดพักรถ กำหนดระเบียบการใช้ทางหรือช่องเดินรถสำหรับรถบางประเภท กำหนดระเบียบรถจักรยานควบคุมขบวนแห่งเรือการชุมชนสาธารณะควบคุมหรือห้ามเลี้ยวรถในทางร่วมทางแยก เป็นต้น

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้อำนาจเฉพาะเจ้าพนักงานจราจรไว้อย่างกว้างขวางมากในการให้อำนาจออกประกาศ ข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจร ในทางสายใดหรือเฉพาะตอนใดก็ได้ที่เจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าถ้าได้ออกประกาศข้อบังคับหรือระเบียบนั้นๆ แล้ว จะเป็นการปลอดภัย และสะดวกในการจราจร เจ้าพนักงานจราจร ได้อาศัยอำนาจตามมาตรานี้ออกประกาศ ข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจรไว้หลายเรื่อง ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่ง ข้อบังคับ หรือระเบียบของพนักงานจราจร ซึ่งสั่งหรือประกาศตามมาตรานี้ ถ้าไม่เป็นความผิดที่กำหนดโทษไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท⁵

⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 139.

⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 154.

3.1.1.5 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ในการว่ากล่าวตักเตือนหรือออกคำสั่งให้ผู้ขับขี่⁶

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ จะว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้ ในกรณีที่ไมพบตัวผู้ขับขี่ก็ให้ติดหรือผูกใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่เห็นได้ง่าย

สำหรับความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ ห้ามมิให้ว่ากล่าวตักเตือนหรือทำการเปรียบเทียบ

ในการออกใบคำสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ แต่ต้องออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ขับขี่ไว้ และเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องริบนำใบอนุญาตขับขี่ที่เรียกเก็บไว้ไปส่งมอบพนักงานสอบสวนภายในแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ออกใบสั่ง

ใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ที่ออกให้ตามวรรคสาม ให้ใช้แทนใบอนุญาตขับขี่ได้เป็นการชั่วคราวไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวนได้ว่ากล่าวตักเตือน หรือทำการเปรียบเทียบปรับและผู้ขับขี่ได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้วให้คืนใบอนุญาตขับขี่ทันที

ในกรณีเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบสั่งแต่ไม่พบตัวผู้ขับขี่ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าวเว้นแต่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด ใบสั่งและใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ ให้ทำตามแบบที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

กฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ ในมาตรานี้หมายถึงกฎหมายอื่นๆ ที่บัญญัติถึงเรื่องรถที่จะนำมาใช้ในทาง เช่น พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 เป็นต้น

มาตรานี้บัญญัติโดยใช้คำว่า “เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ จะว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้” ซึ่งจะเห็นได้จากถ้อยคำที่กฎหมายใช้ว่า “ก็” แสดงว่ากฎหมายในมาตรานี้ประสงค์จะให้การว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือการออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้” ซึ่งจะเห็นได้จากถ้อยคำที่กฎหมายใช้

⁶ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 140.

ว่า “ก็ได้” แสดงว่ากฎหมายในมาตรานี้ประสงค์จะให้การกล่าวตักเตือนผู้ขับขี่หรือการออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ เป็นอำนาจดุลพินิจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่⁷

ดังนั้น เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีทางเลือกที่จะใช้อำนาจในกรณีนี้ได้ 2 ทาง คือ⁸

1) ใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่

การว่ากล่าวตักเตือนนี้เป็นการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หน้าที่ในขณะที่พบการกระทำผิดคิด อำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนนี้ เป็นของทั้งเจ้าพนักงานจราจร อันหมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงออกคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจรดังกล่าวมาแล้ว และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งหมายถึงตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร ไม่ว่าจะเป็นครวชนยศใดก็ตาม เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เลือกใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่แล้วก็ไม่ต้องออกใบสั่ง

การว่ากล่าวตักเตือนตามกฎหมายจราจรนี้จะมีสองขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนของการใช้อำนาจนี้มีได้เกี่ยวข้องกัน คือ ถ้าเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบการกระทำผิดแล้ว ไม่ว่าจะกล่าวตักเตือน แต่ออกใบสั่งให้ไปยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนผู้รับเสนอในสิ่งนั้นก็ยังมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนผู้ขับขี่ที่ถูกใบสั่งได้เมื่อเห็นสมควร ตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 145

2) ใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ แล้วไม่เลือกใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือน เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็อาจจะออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับตามที่เปรียบเทียบโดยใช้อัตราตามบัญชีท้ายข้อกำหนดกรมตำรวจเรื่องการชำระค่าปรับทางไปรษณีย์แบบใบสั่ง และกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือจะไม่กำหนดค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ แต่ออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ไปพบพนักงานสอบสวนเพื่อว่ากล่าวตักเตือนหรือเปรียบเทียบต่อไปก็ได้

หากเป็นกรณีไม่พบตัวผู้ขับขี่ เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอาจใช้อำนาจว่ากล่าวตักเตือนได้อยู่แล้ว จึงเป็นกรณีที่จำต้องใช้แต่อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับเท่านั้น

⁷ นัยนา เกิดวิชัย. อ่างแล้ว. หน้า 129.

⁸ นัยนา เกิดวิชัย. อ่างแล้ว. หน้า 215

สำหรับความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และ มาตรา 160 ทวิ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ากล่าวตักเตือนหรือทำการ เปรียบเทียบในความผิดเหล่านี้ แม้พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนหรือเปรียบเทียบ เช่นกัน⁹

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เลือกใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ ไปยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจราจรแล้วเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ก็ต้องใช้แบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรออกให้แก่ผู้ขับขี่ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้กระทำความผิด เช่น จอดรถทิ้งไว้ในที่ห้ามจอดเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะออกใบสั่ง โดยติดหรือผูกใบสั่งนั้นไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่เห็นได้ง่ายซึ่งมักจะใช้วิธีเสียบไว้กับก้านบิดน้ำฝน เป็นต้น

ส่วนใบสั่งและใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ซึ่งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องใช้ในกรณี que เลือกที่จะใช้อำนาจออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ แทนที่จะเป็นการว่ากล่าวตักเตือนนี้ ต้องใช้แบบตามที่เจ้าพนักงานจราจรทั่วราชอาณาจักรกำหนด ในทางปฏิบัติจะเป็นแบบพิมพ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดทำให้

ถ้าเป็นการออกใบสั่งต่อหน้าผู้ขับขี่ เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะ เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้ กล่าวคือ จะเรียกเก็บหรือไม่เรียกเก็บก็ได้ เป็นอำนาจดุลพินิจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีนี้ตามปกติเจ้าพนักงาน จราจรหรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่จะขอใบอนุญาตขับขี่จรถจากผู้ขับขี่ก่อน ไม่ว่าจะป็นรถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถยนต์สามล้อ หรือล้อเลื่อน ถ้าปรากฏว่าผู้ขับขี่ทำผิดกฎจราจร เจ้าพนักงานจราจรหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจขอตรวจดูได้ว่าผู้ขับขี่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่รถนั้นๆ หรือไม่ ในกรณีที่ ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่ตลอดชีวิต ก็ต้องคว่าใบอนุญาตนั้นหมดอายุแล้วหรือยัง ถ้าพบว่าไม่มี ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวได้

ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวได้

ในการนี้ กฎหมายให้ออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ ถูไว้แทนเพื่อใช้ในการขับรถ ต่อไป และเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เองก็ต้องรับนำใบอนุญาตข้ขับขี่นั้นไปส่งมอบ ให้แก่พนักงานสอบสวนฟองที่เกิดเหตุภายในกำหนดแปดชั่วโมงนับแต่เวลาออกใบสั่ง

เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของ ผู้ขับขี่ได้ ก็ต่อเมื่อได้มีการออกใบสั่งให้แก่ผู้ขับขี่ก่อน ถ้าไม่ออกใบสั่งก็ไม่มีอำนาจเรียกเก็บ

⁹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 145.

ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ และหากไปเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้ โดยไม่ได้ออกใบสั่งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ได้

ใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ที่เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ออกได้ดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้แทนใบอนุญาตขับขี่ได้เป็นการชั่วคราวไม่เกินเจ็ดวัน กำหนดเจ็ดวันนี้จะสัมพันธ์กับกำหนดเจ็ดวันที่ผู้ขับขี่จะต้องไปรายงานตัว ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง เมื่อผู้ขับขี่ไปพบพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานจราจรภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันออกใบสั่ง ก็อาจถูกกล่าวหาว่าดักเตือนหรืออาจถูกเปรียบเทียบให้ชำระค่าปรับแล้วแต่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานจราจรจะเห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานจราจรได้กล่าวหาว่าดักเตือนหรือได้เปรียบเทียบปรับ และผู้ขับขี่ได้ยอมชำระค่าปรับแล้ว พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี จะต้องคืนใบอนุญาตให้แก่ผู้ขับขี่ไปทันที

3.1.1.6 อำนาจของพนักงานสอบสวนกรณีผู้ได้รับใบสั่งไม่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบพนักงานสอบสวนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1) ในกรณีที่ทราบที่อยู่ของผู้ขับขี่หรือที่อยู่ของเจ้าของรถ ให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้มารายงานตัวที่พนักงานสอบสวนในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ได้รับหมายเรียกต้องมารายงานตัวตามวันเวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในหมายเรียก และให้พนักงานสอบสวนดำเนินการเปรียบเทียบและว่ากล่าวตักเตือนผู้ได้รับหมายเรียกดังกล่าว

2) ในกรณีที่ไมอาจส่งหมายเรียกให้แก่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งเป็นหนังสือไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก เพื่อให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษี ประจำปีสำหรับรถคันนั้นไปรายงานตัวที่พนักงานสอบสวนตามหมายเรียก ถ้าผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเป็นเพียงตัวแทนของเจ้าของรถให้ผู้มาติดต่อแจ้งให้เจ้าของรถทราบ เพื่อไปรายงานตัวที่พนักงานสอบสวนตามหมายเรียก ในกรณีดังกล่าวนี้ให้นายทะเบียนงดรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนว่าได้มีการปฏิบัติตามหมายเรียกนั้นแล้ว การงดรับชำระภาษีประจำปี ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นไม่ต้องชำระเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกแล้วแต่กรณี”

3.1.1.7 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ซ่อมหรือแก้ไขรถให้ถูกต้อง¹⁰

ซึ่งหากถ้าปรากฏว่าผู้ขับขี่นำรถที่มีสภาพไม่ถูกต้องตามมาตรา 6 ไปใช้ในทางอื่นนอกจากจะต้องรับโทษตามบทบัญญัตินั้นๆ แล้วเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ซ่อมหรือแก้ไขรถให้ถูกต้อง และเมื่อเจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ได้ซ่อมหรือแก้ไขรถถูกต้องตามคำสั่งเจ้าพนักงานจราจร พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการซึ่งสั่งตามมาตรา 143 หรือมาตรา 143 ทวิ แล้วให้นำรถไปให้เจ้าพนักงานจราจรหรือผู้ที่อธิบดีแต่งตั้งให้มีอำนาจตรวจรถตรวจรับรอง เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่จะนำรถออกใช้ในทางได้เมื่อได้รับใบตรวจรับรอง¹¹

การตรวจรับรองรถตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง¹²

3.1.1.8 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการในการสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถ หรือสั่งเป็นหนังสือให้ระงับการใช้รถ (มาตรา 143 ทวิ)

“มาตรา 143 ทวิ เจ้าพนักงานจราจร พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ตรวจการ มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถเพื่อทำการตรวจสอบในเมื่อรถนั้นมีสภาพไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 ทวิ และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ระงับการใช้รถนั้นเป็นการชั่วคราวและให้เจ้าของรถหรือผู้ขับขี่ซ่อมหรือแก้ไขให้ถูกต้อง”

3.1.1.9 อำนาจของพนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 (ตามมาตรา 145 วรรคหนึ่ง)

“มาตรา 145 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความผิดที่กำหนดโทษไว้ในมาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนได้”

บทบัญญัติในมาตรา 145 วรรคหนึ่ง นี้ เป็นการบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนในบรรดาคดีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ทุกคดีความผิดยกเว้นเพียงคดีความผิดที่กำหนดโทษไว้ใน มาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ เท่านั้น บทบัญญัติในมาตรานี้จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการดำเนินคดีจราจรแก่เจ้าพนักงาน

¹⁰ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 143.

¹¹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 144.

¹² กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2522).

ไว้อย่างกว้างขวางและเปิดโอกาสให้ใช้ดุลพินิจได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในบทต่อไปจะได้ศึกษาวิเคราะห์ว่าควรให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเช่นนี้มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.1.1.10 บทบัญญัติที่กำหนดโทษและมาตรการเสริมการลงโทษ

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดโทษและมาตรการเสริมการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามไว้ในลักษณะ 19 บทกำหนดโทษซึ่งมีหลายสถานลดหลั่นกันไปตามความร้ายแรงและหนักเบาของการกระทำความผิด ดังนี้

- 1) จำคุก
- 2) ปรับ
- 3) พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (มาตรา 157 ทวิ มาตรา 160 ทวิ และมาตรา 162)
- 4) ยึดใบอนุญาตขับขี่ บันทึกการยึดและคะแนนไว้ใบขับขี่ที่ถูกยึด อบรมทดสอบผู้ขับขี่ หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่เสียคะแนนมากของผู้ขับขี่ (มาตรา 161)
- 5) เรียกค่าเสียหาย (มาตรา 163)

3.1.1.11 โทษจำคุก

1) โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับความผิดดังต่อไปนี้¹³

(1) ผู้ขับขี่รถที่ใช้บรรทุกวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตรายอื่นใด ไม่จัดให้มีป้ายแสดงถึงวัตถุที่บรรทุกและเครื่องดับเพลิงหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการป้องกันอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการขั้บรรทุกวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย

(2) ทำ คัดตั้ง หรือทำให้ปรากฏซึ่งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรในทางที่อธิบดีกรมตำรวจกำหนด โดยมีใช้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานจราจร

(3) ผู้ขับขี่รถแท็กซี่ไม่พาคนโดยสารไปยังสถานที่ที่อ้างตามเส้นทางที่สั้นที่สุดหรือเส้นทางที่ไม่อ้อมเกินควรและไม่ส่งคนโดยสาร ณ สถานที่ที่ตกลงกันไว้ หรือพาผู้โดยสารไปทอดทิ้งระหว่างทางไม่ว่าด้วยประการใดๆ

2) โทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับความผิดดังต่อไปนี้¹⁴

(1) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งให้ผู้ขับขี่เคลื่อนย้ายรถที่หยุดหรือจอดอยู่อันเป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

¹³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 158.

¹⁴ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 159.

(2) เป็นผู้ขับขี่ขัดขวางเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มิให้เคลื่อนย้ายรถ หรือมิให้ใช้เครื่องมือบังคับรถมิให้เคลื่อนย้ายซึ่งรถที่หยุดหรือจอดอยู่อันเป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก

(3) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องมือบังคับรถ มิให้เคลื่อนย้าย หรือเคลื่อนย้ายรถที่เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ใช้เครื่องมือบังคับมิให้เคลื่อนย้าย ซึ่งรถที่หยุดหรือจอดอยู่อันเป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก

(4) ขับรถในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดาหรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่ง หรือทั้งสองด้าน ได้พอแก่ความปลอดภัย

(5) ขับรถโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

3) โทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับความผิดดังต่อไปนี้

แข่งรถในทางหรือจัดหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการแข่งรถในทางโดยมิได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร

4) โทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับความผิด ดังต่อไปนี้

ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 78 จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือตาย

5) โทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท สำหรับความผิดดังต่อไปนี้¹⁵

เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่ายาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทขณะขับขี่รถเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

6) โทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท สำหรับความผิดดังต่อไปนี้

เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่ายาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทขณะขับขี่รถเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

3.1.1.12 โทษปรับ

โทษปรับเป็นโทษที่ใช้สำหรับกรณีความผิดเล็กน้อย โดยผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาล หรือตามที่เจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับ

¹⁵ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 43 ทวิ, มาตรา 157 ทวิ วรรคสาม.

โทษปรับ โทษที่ไ้กันมาก เป็นโทษที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ถูกลงโทษหลายจำ ไม่กระทำผิดอีก และเพื่อให้ผู้อื่นเห็นตัวอย่างและเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำผิดเช่นนั้นในภายหน้า นอกจากนี้ เงินค่าปรับยังเป็นรายได้ของรัฐอีกด้วย

บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายจราจรนอกจากโทษจำคุก ดังที่กล่าวมาแล้ว ที่เหลือซึ่งเป็นความผิดส่วนใหญ่ของกฎหมายนี้จะเป็นโทษปรับ¹⁶ โดยมีการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับมากน้อยแตกต่างกันไปตามความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด ทั้งนี้คงเป็นด้วยเหตุผลที่ยอมรับในนานาประเทศเป็นเวลานานมาแล้ว ว่าการกระทำความผิดทางอาญาในคดีเล็กน้อยที่ผู้กระทำความผิดไม่ควรจะต้องรับโทษถึงจำคุกนั้น โทษปรับเป็นการลงโทษในทางทรัพย์สินที่ดีที่สุดทางหนึ่ง และจะหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกกระยะสั้นซึ่งไม่มีประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิด

3.1.1.13 มาตรการเสริมการลงโทษ

1) การยึดใบอนุญาตขับขี่ การบันทึกการยึดและคะแนนไว้ในบัญชีที่ถูกยึด การอบรมทดสอบผู้ขับขี่ หรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่เสียคะแนนมากของ ผู้ขับขี่นั้น (มาตรา 161)

“มาตรา 161 ในกรณีที่ผู้ขับขี่ผู้ใด ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้บังคับการตำรวจจราจร ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มีอำนาจสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวัน

ผู้สั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่งอาจบันทึกการยึดและคะแนนไว้ด้านหลังใบอนุญาตขับขี่ที่ถูกยึด และดำเนินการอบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่สองครั้งภายในหนึ่งปี รวมทั้งสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่เสียคะแนนมากของผู้ขับขี่นั้น มีกำหนดครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรม ทดสอบผู้ขับขี่ที่ กระทำความผิดและการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ให้เป็นไปไปตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา...ฯลฯ

2) การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ให้ศาลสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่มี 3 กรณี คือ

(1) เศพษาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าบาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทขณะขับขี่รถเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายซึ่งตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 157 ทวิ บัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้น

¹⁶ นัยนา เกิดวิชัย. อ้างแล้ว. หน้า 253.

(2) แข่งรถในทางหรือจัดหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการแข่งรถในทาง โดยมีได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้มีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

(3) ในคดีที่ผู้ขับขี่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ นอกจากจะได้รับโทษตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าหากให้ผู้นั้นขับรถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นได้

3.1.1.14 การเรียกค่าเสียหาย

บัญญัติว่า คดีที่มีผู้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับทางหลวงหรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ ถ้าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำหรือติดตั้งไว้ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้กระทำผิด ให้พนักงานอัยการเรียกราคาหรือค่าเสียหายสำหรับสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรดังกล่าวด้วย¹⁷

การเรียกค่าเสียหายทางแพ่งดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 163 นี้ บัญญัติไว้ในทำนองเดียวกับที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 ที่เมื่ออัยการฟ้องคดีอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินแทนผู้เสียหายที่มีสิทธิ์ได้คืน มาตรการนี้จะช่วยทำให้การเรียกร้องค่าเสียหายสำหรับทรัพย์สินไม่ยุ่งยากโดยไม่ต้องไปฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งอีก ดังนั้น จึงเป็นมาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ทางที่กระทำผิดต่อกฎหมายจราจร

3.1.2 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างไรเพื่อให้เกิดความปลอดภัย แต่ในการกำหนดลักษณะของรถที่จะนำมาใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะขับรถและผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาตขับรถเป็นผู้ขับรถนั้นได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ซึ่งกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เป็นกฎหมายเกี่ยวกับรถฉบับหนึ่ง คุณสมบัติของผู้ขับรถจะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถขับรถได้แล้วนำรถมาใช้บนถนนก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายจราจร ซึ่งมาตราที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตใบขับรถคือ

¹⁷ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. มาตรา 163.

3.1.2.1 ประเภทใบอนุญาตขับรถ (มาตรา 43)¹⁸

ใบอนุญาตขับรถมีดังนี้

(1) ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใช้สำหรับขับรถยนต์บริการให้เช่า เฉพาะในกรณีที่ผู้ขับรถเป็นผู้เช่าได้ด้วย

(2) ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล ใช้สำหรับขับรถยนต์บริการให้เช่าได้ด้วย

(3) ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อส่วนบุคคล

(4) ใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ ใช้สำหรับขับรถยนต์บริการและใช้แทนใบอนุญาตขับรถตาม (2) ได้ด้วย

(5) ใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ ใช้แทนใบอนุญาตขับรถตาม (3) ได้ด้วย

(6) ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

(6/1) ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ ใช้แทนใบอนุญาตขับรถตาม (6) ได้ด้วย

(7) ใบอนุญาตขับรถบดถนน

(8) ใบอนุญาตขับรถแทรกเตอร์

(9) ใบอนุญาตขับรถชนิดอื่นนอกจาก (1) ถึง (8)

(10) ใบอนุญาตขับรถตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

จากประเภทใบอนุญาตขับรถ ตามมาตรา 43 จะเห็นได้ว่าใบอนุญาตขับรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 นั้นมี 11 ประเภท โดยแต่ละประเภทอาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์การออกที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับขนาดของรถและความรับผิดชอบและอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น (1) ใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล หรือรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว ใช้สำหรับขับรถยนต์บริการให้เช่า เฉพาะในกรณีที่ผู้ขับรถเป็นผู้เช่าได้ด้วย กับ (6/1) ใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ โดย (6/1) นั้นต้องอาศัยความชำนาญในการขับรถยนต์มากกว่าการออกใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคล ทั้งนี้การขับรถยนต์รับจ้างต้องอาศัยความชำนาญเพราะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นเป็นจำนวนมาก จึงต้องกำหนดแยกเป็นประเภทในการออกใบอนุญาตไว้

3.1.2.2 อายุและการต่ออายุใบอนุญาตขับรถ (มาตรา 44)¹⁹

1) ใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (1) มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถ

¹⁸ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2523. มาตรา 43.

¹⁹ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522. มาตรา 44 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546.

2) ใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (2) (3) (6) (7) (8) และ (9) มีอายุห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถ

3) ใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (4) (5) และ (6/1) มีอายุสามปีนับแต่วันออกใบอนุญาตขับรถ

สำหรับอายุของของใบอนุญาตใบขับรถนั้น ระยะเวลาการหมดอายุของใบอนุญาตแต่ละประเภทนั้นระยะเวลาหมดอายุจะแตกต่างกัน กล่าวคือ ใน 1) นั้นเป็นใบอนุญาตชั่วคราวซึ่งให้มีระยะเวลาหมดอายุ เพียง 1 ปี ทั้งนี้เพราะผู้ขับขี่ยังขาดความชำนาญจึงต้องการให้มาทดสอบอีกครั้งหลังหมดอายุเพื่อออกใบอนุญาตให้เป็น 5 ปี

ส่วนการออกใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ผู้ขับขี่ต้องอาศัยความชำนาญโดยเฉพาะกฎหมายจึงให้มีระยะเวลา 3 ปี เพื่อให้ผู้ขับขี่มาตรวจสอบสมรรถภาพ หรือความเหมาะสมที่จะต่อใบอนุญาตให้อีกหรือไม่

3.1.2.3 หลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาตขับรถ

ผู้ที่ประสงค์จะขอใบอนุญาตขับรถ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ และยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่ โดยการขอใบอนุญาตขับรถและการออกใบอนุญาตขับรถ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1) ผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (1) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้²⁰

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ถ้าเป็นผู้ขอใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว สำหรับรถจักรยานยนต์ที่มีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์

(2) มีความรู้และความสามารถในการขับรถ

(3) มีความรู้ในข้อบังคับการเดินรถตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

(4) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้

(5) ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ

(6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

(7) ไม่มีใบอนุญาตขับรถชนิดเดียวกันอยู่แล้ว

²⁰ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2523. มาตรา 46.

(8) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ

2) ผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (2) (3) (4) (5) (6) หรือ (6/1) ต้อง²¹

(1) ได้รับใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (1) มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(2) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 และ

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษหรือถูกเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป สำหรับความผิดเกี่ยวกับการขับรถอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะพ้นโทษครั้งสุดท้ายไม่น้อยกว่าหกเดือนแล้ว

(3.1) ฝ่าฝืนสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจร

(3.2) ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(3.3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(3.4) ใช้ความเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(3.5) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือ

ทรัพย์สิน

(3.6) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

3) ผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (4) (5) หรือ (6/1) ต้อง (มาตรา 49)

(1) ได้รับใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (1) มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(2) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 แต่ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า

ยี่สิบสองปีบริบูรณ์ สำหรับผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (4) หรือ (5) และยี่สิบปีบริบูรณ์ สำหรับผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (6/1)

(3) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 (3)

(4) มีสัญชาติไทย

(5) รู้จักถนนและทางหลวงในจังหวัดที่ขอรับใบอนุญาตขับรถพอสมควร

(6) ไม่เป็นผู้มีโรคติดต่ออันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(7) ไม่เป็นผู้ติดสุรายาเมาหรือยาเสพติดให้โทษ

(8) ไม่เคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิด

ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานรับของโจร และ

²¹ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2523. มาตรา 47.

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

4) ผู้ขอใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (7) (8) หรือ (9) ต้อง (มาตรา 51)

(1) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 46 และ

(2) มีความรู้ความสามารถในการขับรถประเภทนั้นๆ เป็นอย่างดี

5) ผู้มีใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (2) (4) (5) (6) และ (6/1) มีสิทธิขอรับใบอนุญาตขับรถตามมาตรา 43 (13) (มาตรา 51/1)

3.1.2.4 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการออกใบอนุญาตขับรถและการขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตขับรถ พ.ศ. 2546

กรณีนี้จะกล่าวเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบเพื่อออกใบอนุญาตใบขับขี่ สรปสาระสำคัญหลักเกณฑ์ได้ ดังนี้

1) การสอบภาคทฤษฎี

(1) ป้ายและเครื่องหมายจราจรที่ท่านควรรู้ก่อนสอบ สัญญาณจราจร ป้ายและเครื่องหมายจราจร

(2) ทำข้อสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์

(3) ทำข้อสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์

2) สอบภาคปฏิบัติ

มีทั้งหมด 7 ท่า ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ขับรถเดินหน้า และขับรถเทียบทางเท้า

(2) ขับรถเดินหน้าและถอยหลังในทางตรง

(3) การขับรถถอยหลังเข้าจอด

(4) การกลับรถ

(5) การหยุดรถบนทางราบ

(6) การหยุดรถ

(7) ออกรถบนทางลาดชัน

การขับรถโดยปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร รถจักรยานยนต์ กำหนดให้ทดสอบภาคปฏิบัติในท่าที่ 7 และต้องให้ปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร ไม่น้อยกว่า 3 เครื่องหมาย โดยให้สัญญาณมือและแขน ส่วนรถยนต์ ท่าที่ 1 เป็นท่าบังคับ นอกนั้นในแต่ละจังหวัด ให้กำหนดตามความเหมาะสม

3.2 กฎหมายจราจรทางบกของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกฎหมายการขนส่งของกลุ่มประเทศอาเซียน ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไม่ว่าจะเป็นสหพันธรัฐสหพันธรัฐมาเลเซียที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยทางด้านภาคใต้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยทางด้านทิศตะวันตก ราชอาณาจักรกัมพูชา ที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยทางด้านทิศตะวันออก และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่มีบทบาทสำคัญในการขนส่งในประชาคมอาเซียน โดยทำการศึกษาถึงกรอบความตกลงการขนส่งทางถนนระหว่างประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขับและอัตราโทษ ของกลุ่มประเทศดังกล่าว

3.2.1 สหพันธรัฐมาเลเซีย

สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้กั้น ส่วนแรก คือ สหพันธรัฐมาเลเซียตะวันตก อยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรมลายูและคาบสมุทรมอินโดจีน มีพรมแดนติดประเทศไทยทางรัฐกลันตัน เปรอปะลิส และเคดาห์ และติดกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ทางรัฐยะโฮร์ ส่วนที่สอง คือ สหพันธรัฐมาเลเซียตะวันออก อยู่ทางตอนเหนือของเกาะบอร์เนียว มีพรมแดนทิศใต้ติดอินโดนีเซียทุกส่วนของ สหพันธรัฐมาเลเซียตะวันออก แต่ล้อมรอบประเทศบรูไนดารุสซาลามด้วยรัฐซาราวักเพียงรัฐเดียว สหพันธรัฐมาเลเซียเป็นสมาชิกก่อตั้งของกลุ่มประเทศอาเซียน

1) บันทึกรความเข้าใจระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียว่าด้วยการขนส่งสินค้า นำเข้าเสียผ่านแดน โดยทางถนนจากประเทศไทยผ่านสหพันธรัฐมาเลเซียไปยังสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยสาระสำคัญ สินค้า นำเข้าเสียซึ่งขนส่งจากประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐสิงคโปร์ผ่านสหพันธรัฐมาเลเซีย พาหนะที่ใช้สำหรับการขนส่งสินค้านำเข้าเสียตามความตกลงนี้ ได้แก่

(1) รถห้องเย็นหรือรถตู้ที่บี

(2) รถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์

(3) รถบรรทุกชนิดอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการร่วมถาวรได้ตกลงกัน พาหนะจะต้องสามารถประทับตราได้เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของศุลกากรและความมั่นคง พาหนะที่ทำการขนส่งสินค้าจะต้องจดทะเบียนและได้รับใบอนุญาต ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนและการออกใบอนุญาตพาหนะเพื่อการพาณิชย์ในสหพันธรัฐมาเลเซียและจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งในสหพันธรัฐมาเลเซีย จุดเข้าสู่สหพันธรัฐมาเลเซีย คือ บูกิต คาบู ฮิตัม และพาหนะจะต้องเดินทางตาม ทางหลวงสายเอเชียหมายเลขสองหรือเส้นทางอื่นใด

ตามที่คณะกรรมการร่วมถาวรกำหนด รวมทั้งพาหนะที่กลับจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะต้องเดินทางตามเส้นทางเดียวกันกับเส้นทางขาเข้า

พาหนะได้รับอนุญาตให้บรรทุกสินค้าจากสาธารณรัฐสิงคโปร์มายังประเทศไทย ในการเดินทางกลับผ่านสหพันธรัฐมาเลเซียและการเดินทางกลับนี้จะต้องกระทำในลักษณะและภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกันกับการขนส่งสินค้านำเข้าเสีย ง่ายผ่านแดนจากประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสินค้าไม่ว่านำเข้าเสียหรือไม่ซึ่งบรรทุกอยู่บนพาหนะจะต้องไม่ถูกขนถ่ายลงในที่ใดๆ ในอาณาเขตสหพันธรัฐมาเลเซีย เว้นแต่จะได้รับคำสั่งจากเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจของสหพันธรัฐมาเลเซียให้กระทำเช่นนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของสหพันธรัฐมาเลเซียสามารถติดต่อกับผู้ส่งหรือผู้รับ สินค้าซึ่งบรรทุกอยู่บนพาหนะและเจ้าของพาหนะ จะต้องมีการแต่งตั้ง ตัวแทนซึ่งได้จดทะเบียนธุรกิจของตนภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนธุรกิจ ในสหพันธรัฐมาเลเซีย

2) กรอบความตกลงการขนส่งทางถนนระหว่างประเทศได้มีกรอบของกฎระเบียบ และข้อตกลงที่ทำร่วมกันระหว่างประเทศ 2 กรอบใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

(1) กรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Framework Agreement) เป็นกรอบความตกลงที่กำหนดหลักการให้แต่ละประเทศยอมรับให้มีการ ขนส่งข้ามแดน ผ่านแดนระหว่างกัน ยอมรับ ใบอนุญาตขับขี่และหนังสือรับรอง การตรวจสภาพรถเชิงพาณิชย์ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน และการยอมรับการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบภายในประเทศสมาชิก กรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Agreement) กรอบความตกลงอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างไทย กับสหพันธรัฐมาเลเซีย ได้แก่

(1.1) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ผ่านแดน

(1.2) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ข้ามแดน

(1.3) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

(1.4) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศที่ออกโดย ประเทศสมาชิกอาเซียน

(1.5) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ ในการพาณิชย์ สำหรับรถบรรทุกสินค้าและบริการ สาธารณะที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียน

(2) บันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ

บันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียว่าด้วยการขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางผ่านแดนโดยทางถนนจากประเทศไทยผ่านสหพันธรัฐมาเลเซีย ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว²²

การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และการขนส่งข้ามแดน ผู้ขนส่งต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศและกฎระเบียบ ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กฎระเบียบการขนส่งภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ (i) กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก (Law on Land Transport) (ii) กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก (Law on Land Traffic) (iii) กฎหมายทางหลวง และ (iv) กฎหมายว่าด้วยการจราจรบนถนนสาธารณะ (Law on Public Road and Traffic Regulation)

3.2.2.1 ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนรถ

ยานพาหนะทุกประเภท รวมทั้งเครื่องจักรกลหนักทุกประเภท จะต้องจดทะเบียนและติดแผ่นป้ายทะเบียนตามระเบียบที่ ออกโดยกระทรวงโยธาธิการและการขนส่ง (Ministry of Public Works and Transport: MPWT) ยกเว้นยานพาหนะที่ใช้เพื่อกิจการการป้องกันและความมั่นคงของประเทศ ที่จะต้องจดทะเบียนและติดแผ่นป้ายทะเบียนของกระทรวงกลาโหม หรือกระทรวงมหาดไทย

ยานพาหนะทุกประเภทที่นำเข้ามาเพื่อจดทะเบียนและใช้อย่างถาวรในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะต้องมีการก่อสร้าง (Structure) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางเทคนิคของโรงงานผลิตรวมทั้ง การมีพวงมาลัย อยู่ทางด้านซ้ายมือและมาตรฐานความปลอดภัยที่ออกโดย MPWT

3.2.2.2 กฎระเบียบเกี่ยวกับการบรรทุกสินค้าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การขนส่งทางบกในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การประกอบการขนส่ง (Transport Enterprises) หมายถึง การให้บริการขนส่งในประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ หรือการขนส่งข้ามแดน การขนส่งเฉพาะ (Specialized Transport) หมายถึง การขนส่งสินค้า วัสดุ สัตว์ หรือคนสาหรับใช้ ภายในธุรกิจหรือใช้เอง การขนส่งส่วนบุคคล หมายถึง การขนส่งวัสดุ สินค้าโภคภัณฑ์ คนหรือสัตว์เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งไม่ได้เป็นข้อกำหนดของการบริการขนส่งทั่วไป หรือบริการขนส่งเฉพาะ การประกอบการขนส่ง

²² กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม. (ม.ป.ป.). คู่มือ "เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการขนส่งไทยสู่อาเซียน" (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 44-45.

(Transport Enterprises) หมายถึง การให้บริการขนส่งในประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ หรือ การขนส่งข้ามแดน การขนส่งเฉพาะ (Specialized Transport) หมายถึง การขนส่งสินค้า วัสดุ สัตว์ หรือคนสำหรับใช้ ภายในธุรกิจหรือใช้เอง การขนส่งส่วนบุคคล หมายถึง การขนส่งวัสดุ สินค้า โภคภัณฑ์ คนหรือสัตว์เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งไม่ได้เป็นข้อกำหนดของการบริการขนส่งทั่วไป หรือบริการขนส่งเฉพาะ

ยานพาหนะสำหรับผู้ประกอบการขนส่งสินค้าวัตถุคิบ และสินค้าโภคภัณฑ์ แบ่งเป็น 3 ขนาด แต่ละขนาดได้รับใบอนุญาต พักคน้ำหนักบรรทุกสินค้า ดังนี้คือ ยานพาหนะขนาดเล็ก ได้รับใบอนุญาตน้ำหนักกับทุกที่น้ำหนักรวมน้ำหนักรถ จะต้องไม่เกิน 7 ตัน ยานพาหนะขนาดกลาง คือ ยานพาหนะทุกขนาด หมายถึงรถบรรทุกทุกประเภท จะได้รับอนุญาต ได้รับการตรวจสอบทางเทคนิคตามกฎหมายและระเบียบ

การขนส่งของวัสดุอันตราย เช่น สารเคมี วัสดุไวไฟ วัสดุระเบิด จะต้องได้รับอนุมัติจาก MPWT โดยการประสานงานกับ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และจะต้องสอดคล้องกับกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าอันตราย ซึ่งผู้ประกอบการขนส่งจะต้องรับผิดชอบการชดเชยค่าเสียหาย ต่อความเสียหายที่เกิดจากความผิดพลาด สินค้าไม่ถึงปลายทางทำให้เกิดความเสียหาย แก่เจ้าของคุณภาพสินค้าที่เสื่อมลงหรือสินค้าสูญหาย

3.2.3 สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์²³

3.2.3.1 กรอบความตกลงการขนส่งทางถนนระหว่างประเทศ

การดำเนินการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ สามารถดำเนินการภายใต้กรอบความตกลงระหว่างประเทศ 3 กรอบ คือ

1) กรอบความตกลงอาเซียน (Asean Framework Agreement) เป็นกรอบความตกลงที่กำหนดหลักการให้แต่ละประเทศยอมรับให้มีการขนส่งข้ามแดน ผ่านแดนระหว่างกัน ยอมรับใบอนุญาตขับขี่และหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถเชิงพาณิชย์ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน และการยอมรับการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบภายในประเทศสมาชิก

2) ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) กรณี ขนส่งสินค้าข้ามแดนและ/หรือผ่านแดนระหว่าง 6 ประเทศสมาชิก ได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยม

²³ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม. (ม.ป.ป.). คู่มือ “เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการขนส่งไทยสู่อาเซียน” (สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 64.

เวียตนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์และสาธารณรัฐประชาชนจีน (มณฑลยูนนานและมณฑลกว่างสี)

3) กฎหมายว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบของสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ (Myanmar Multimodal Transport Law)

3.2.3.2 กรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Agreement)

กรอบความตกลงอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างไทยกับ สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์

1) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ผ่านแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit)

2) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ข้ามแดน (ASEAN Framework Agreement for the Facilitations of Inter-state Transport)

3) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport)

4) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศที่ (Agreement on the Recognition of Domestic Driving License issued by ASEAN Countries)

ความตกลงนี้ มีการลงนามเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของประชาชน ในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ที่ออกโดยประเทศสมาชิก อาเซียน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงร่วมกันในการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศ ทุกประเภท เว้นแต่ใบอนุญาตขับขี่ชั่วคราว ใบอนุญาตขับขี่เฉพาะกาล และใบอนุญาตขับขี่สำหรับผู้ หักขับ ที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือสมาคมยานยนต์ของประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ใบอนุญาตขับขี่ใด หากมิได้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษจะต้องแนบคำแปลเป็นภาษาอังกฤษที่ ได้รับรองแล้วด้วย

ความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ของประเทศไทย สามารถขับขี่รถยนต์ในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตามความตกลงดังกล่าวออกโดยประเทศสมาชิก อาเซียน

5) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพ (Agreement on the Recognition on Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Service Vehicles issued by ASEAN Member Countries)

ความตกลงนี้ มีการลงนามเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2541 ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ รถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะระหว่างภาคีสัญญา โดยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ออกให้โดยภาคีสัญญา โดยภาคีสัญญาตกลงยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ถูกต้องที่ออกสำหรับรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายของภาคีสัญญาหรือโดยบุคคลใดที่ได้รับมอบอำนาจหรือรับอนุญาตจากภาคีสัญญา การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถนี้จะไม่บังคับใช้กับหนังสือรับรองที่ออกสำหรับรถใดๆ ที่ใช้ขนส่งสินค้าอันตราย

รายละเอียดต่างๆ ในหนังสือรับรอง หากไม่ได้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องแนบคำแปลภาษาอังกฤษที่ได้รับรองแล้วซึ่งออกให้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ โดยในรายละเอียดต่างๆ ในหนังสือรับรองจะต้องรวมถึง 1) หมายเลขทะเบียนรถ 2) หมายเลขคัทซีถังรถ 3) หมายเลขเครื่องยนต์ 4) เลขที่ของหนังสือรับรอง 5) อายุของหนังสือรับรอง และ 6) วันที่ตรวจสภาพรถ

ความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ประกอบการรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน สามารถขอรับหนังสือดังกล่าวได้ที่กรมการขนส่งทางบกและสำนักงานขนส่งจังหวัดทั่วประเทศรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์ สำหรับรถบรรทุกสินค้าและการบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียน

3.2.3.3 กฎหมาย ข้อบังคับ

สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ การปฏิบัติการทางถนนอยู่ภายใต้กฎระเบียบ และกฎหมาย ซึ่งมีการบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2458 ดังต่อไปนี้

- 1) กฎระเบียบเกี่ยวกับการขนส่งโดยยานพาหนะปี พ.ศ. 2458
- 2) กฎระเบียบว่าด้วยการว่าจ้างขนส่งด้วยยานพาหนะปี พ.ศ. 2508
- 3) กฎระเบียบว่าด้วยการเคลื่อนย้ายยานพาหนะระหว่างประเทศ ปี พ.ศ. 2476
- 4) กฎหมายว่าด้วยยานพาหนะ ปี พ.ศ. 2507
- 5) กฎระเบียบเกี่ยวกับยานพาหนะ ปี พ.ศ. 2532

หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางถนนและรับผิดชอบเกี่ยวกับการขนส่งทางถนนในสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ คือ กรมการจัดการการขนส่งทางถนน (Road Transport Administration Department หรือ RTAD) ภายใต้กระทรวงการขนส่งทางราง โดยการจดทะเบียนยานพาหนะและออกใบอนุญาตขับขี่จะอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของการจดทะเบียนยานพาหนะและการออกใบอนุญาตขับขี่ ปี ค.ศ. 1994 (Procedures for Registration

for Vehicles and Issuing of Driving Licences 1994) RTAD มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับ (1) การตรวจสอบ ยานพาหนะและการจดทะเบียนการใช้งานของยานพาหนะ (2) การออกใบอนุญาตขับขี่ (3) ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อควบคุมการจราจรใช้ถนน (4) จัดเก็บภาษีและรายได้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ RTAD ยังมีหน้าที่ทำให้ถนนมีความปลอดภัย และให้คำแนะนำในการจราจรใช้ถนน อย่างปลอดภัย โดยมีหน่วยงานมากกว่า 20 สาขากระจายไปตามรัฐ และภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ยานพาหนะที่จดทะเบียนจะต้องมีการตรวจสอบและทดสอบโดยกรมการจัดการการขนส่งทางถนน (RTAD) ทุกปี ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบภายนอกและระบบต่างๆ โดยจุดที่จะมีการตรวจสอบหลักๆ เช่น รุ่นรถเครื่องยนต์ หมายเลขตัวถัง ชนิดของรถ มิติ และน้ำหนักของรถ รวมทั้งการคำนวณ ค่าความปลอดภัยต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ก่อนที่จะออกใบรับรองการจดทะเบียน

1) การจดทะเบียนยานพาหนะ²⁴

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนและหน้าที่ของเจ้าของยานพาหนะ

- (1) ยานพาหนะที่มีได้จดทะเบียนหรือทะเบียนหมดอายุไม่อนุญาตให้นำมาขับขี่ในที่สาธารณะ
- (2) ใบรับรองการจดทะเบียนยานพาหนะจะต้องวางไว้บริเวณด้านหน้าของ ยานพาหนะเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถมองเห็นได้โดยง่าย
- (3) เจ้าของยานพาหนะมีหน้าที่ในการขับขี่ยานพาหนะด้วยความปลอดภัย
- (4) หากเจ้าของยานพาหนะมิได้ต่อทะเบียนยานพาหนะเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง 5 ปี การจดทะเบียนยานพาหนะดังกล่าวจะถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติ
- (5) ยานพาหนะที่มีได้ชำระเบี้ยประกันภัยบุคคลที่สาม จะไม่ได้รับอนุญาตให้ขับขี่ยานพาหนะดังกล่าวในที่สาธารณะ
- (6) ยานพาหนะทุกคันจะต้องติดตั้งเครื่อเป็นสัญญาณเตือน
- (7) หน่วยงานจดทะเบียนยานพาหนะมีสิทธิ์ในการระงับการจดทะเบียนหรือ ระงับการจดทะเบียนชั่วคราวแก่ยานพาหนะที่ปล่อยไอเสียเกินค่ามาตรฐานที่กำหนด
- (8) หากเจ้าของยานพาหนะเพิกเฉยต่อน้ำมันหรือน้ำมันเครื่องที่หยดลงบนพื้นถนน ซึ่งอาจก่อความสกปรกให้กับพื้นผิวถนน หน่วยงานจดทะเบียนยานพาหนะมีสิทธิ์ในการระงับ การจดทะเบียนหรือระงับการจดทะเบียนชั่วคราวแก่ยานพาหนะดังกล่าว

²⁴ Road Transport Administration Department. (2016). *The republic of the union of myanmar ministry of transport and communications expression of interest*. (Online). Available: <http://www.myanmarrtad.com>. [2016, May 3].

(9) ยานพาหนะที่เปลี่ยนสิทธิ์ในการครอบครองและสภาพของยานพาหนะ ไม่อยู่ในสภาพที่เหมาะสมในการจดทะเบียน เจ้าของยานพาหนะดังกล่าวจะต้องแจ้งต่อหน่วยงาน จดทะเบียนยานพาหนะเพื่อยกเลิกการจดทะเบียนแก่ยานพาหนะดังกล่าว

3.2.4 ราชอาณาจักรกัมพูชา²⁵

3.2.4.1 กรอบความตกลงอาเซียน (ASEAN Agreement)

กรอบความตกลงอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา

1) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ผ่านแดน พ.ศ. 2541 (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit)

2) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ข้ามแดน พ.ศ. 2551 (ASEAN Framework Agreement for the Facilitations of Inter-state Transport)

3) กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548 (ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport)

4) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ชนประเทศที่ออกโดยประเทศ สมาชิกอาเซียน (Agreement on the Recognition of Domestic Driving License issued by ASEAN Countries)

ความตกลงนี้มีการลงนามไปเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของประชาชน ประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงร่วมกันในการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศ ทุกประเภท เว้นแต่ใบอนุญาตขับขี่ชั่วคราว ใบอนุญาตขับขี่ฉบับชั่วคราว และใบอนุญาตขับขี่ สำหรับผู้หัดขับที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือสมาคมยานยนต์ของประเทศสมาชิก อาเซียน ทั้งนี้ ใบอนุญาตขับขี่หากมิได้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องแนบคำแปลเป็น ภาษาอังกฤษที่ได้รับรองแล้วด้วย

ความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ของประเทศไทย สามารถขับขี่รถยนต์ในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตามความตกลงดังกล่าว

5) ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ ในการพาณิชย์ สำหรับรถบรรทุกสินค้าและการบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียน

²⁵ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม. (น.ป.ป.). คู่มือ "เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการขนส่งไทยสู่อาเซียน" (ราชอาณาจักรกัมพูชา). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 59.

(Agreement on the Recognition on Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Service Vehicles issued by ASEAN Member Countries)

ความตกลงนี้ มีการลงนามเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2541 ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนข้ามพรมแดนของรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ รถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะ ระหว่างภาคีสัญญา โดยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ออกให้โดยภาคีสัญญา โดยภาคีสัญญาคกลงยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ถูกต้อง ที่ออกสำหรับรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายของภาคีสัญญาหรือโดยบุคคลใดที่ได้รับมอบอำนาจหรือรับอนุญาต จากภาคีสัญญา การยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถนี้จะไม่บังคับใช้กับหนังสือรับรองที่ออกสำหรับรถชนิดต่างๆ ที่ใช้ขนส่งสินค้าอันตราย รายละเอียดต่างๆ ของหนังสือรับรองหากไม่ได้เขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษที่ได้รับรองแล้วซึ่งออกให้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ โดยในรายละเอียดต่างๆ ในหนังสือรับรองจะต้องรับรอง 1) หมายเลขทะเบียนรถ 2) หมายเลขคัสซังรุ 3) หมายเลขเครื่องยนต์ 4) เลขที่ของหนังสือรับรอง 5) อายุของหนังสือรับรอง และ 6) วันที่ตรวจสภาพรถ

3.2.4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในราชอาณาจักรกัมพูชา

1) ใบอนุญาตการขับรถ ตามมาตรา 40 ให้กระทรวงโยธาธิการและขนส่งจะเป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่ในประเทศและใบอนุญาตขับขี่สากลสำหรับรถทุกประเภท ยกเว้นกระทรวงกลาโหมหรือกระทรวงมหาดไทยจะเป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตขับขี่สำหรับผู้ขับขี่ยานพาหนะชนิดพิเศษที่ใช้ความชำนาญเป็นพิเศษเฉพาะทาง เช่น รถถัง รถหุ้มเกราะ รถต่อเติมอุปกรณ์ทางทหาร ขบวนการจักรยานยนต์ที่เป็นทรัพย์สินของรัฐ

ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะทางถนนในราชอาณาจักรกัมพูชา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท โดยมีเงื่อนไขอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตขับขี่ กำหนดไว้ดังนี้

(1) ผู้ขับขี่สามารถขับขี่ยานพาหนะได้เฉพาะใบอนุญาตขับขี่สำหรับประเภทที่ตนถืออยู่เท่านั้น ผู้พิการมีสิทธิ์ขับขี่ยานพาหนะพิเศษและมีสิทธิ์มีใบอนุญาตขับขี่พิเศษสำหรับผู้พิการ

(2) ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่จะต้องต่ออายุก่อนที่ใบอนุญาตขับขี่จะหมดอายุลง หากไม่ต่ออายุจะต้องปรับตามกฎหมาย

(3) อายุของผู้ขับขี่กำหนดไว้ตามประเภทของใบอนุญาตขับขี่ ดังนี้

(3.1) ผู้ขับขี่ต้องมีอายุอย่างน้อย 16 ปี สำหรับใบขับขี่ประเภท A1

(3.2) ผู้ขับขี่ต้องมีอายุอย่างน้อย 18 ปี สำหรับใบขับขี่ประเภท A2 และ B

- (3.3) ผู้ขับขี่ต้องมีอายุอย่างน้อย 22 ปี สำหรับใบขับขี่ประเภท C และ D
- (3.4) ผู้ขับขี่ต้องมีอายุอย่างน้อย 24 ปี สำหรับใบขับขี่ประเภท D2 และ E
- (4) ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ประเภท A2 สามารถขับขี่รถประเภท A1 ได้
- (5) ผู้ถือใบอนุญาตขับขี่ประเภท B สามารถขับขี่รถประเภท A1 ได้ รวมทั้งรถทางการเกษตร หรือรถที่ติดเครื่องมือที่มีความเร็วสูงสุดไม่เกิน 40 กม.ต่อชั่วโมง แต่จะขับขี่รถประเภท A2 หรือ C หรือ D1 หรือ D2 หรือ E ไม่ได้
- (6) ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ต่อเติมอุปกรณ์และใช้ความเร็วเกิน 40 กม. ต่อชั่วโมง จะต้องใช้ใบอนุญาตขับขี่ประเภท C
- (7) การที่จะมีใบอนุญาตประเภท C ได้ ผู้ขับขี่จะต้องมีใบอนุญาตขับขี่ประเภท B และ D1 ก่อน
- (8) ผู้ขับขี่ยานพาหนะประเภท C หรือ D1 หรือ D2 สามารถจะขับขี่ยานพาหนะประเภท B ได้
- (9) ผู้ขับขี่ที่มีใบอนุญาตประเภท C ไม่อาจขับขี่ยานพาหนะประเภท D2 ได้ แต่ผู้ที่มีใบอนุญาตขับขี่ประเภท D2 สามารถขับขี่ยานพาหนะประเภท B หรือ C หรือ D1 ได้
- (10) การที่จะได้ใบอนุญาตขับขี่ประเภท D1 ผู้ขับขี่จะต้องมีใบขับขี่ประเภท B ก่อน

2) บทลงโทษ ในมาตรา 67 ผู้ขับขี่อาจต้องรับผิดชอบในความผิดทั้งตามประมวลกฎหมายอาญาและตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อการกระทำผิดที่ตนได้กระทำจากการขับขี่ยานพาหนะ การกระทำรุนแรงต่อร่างกาย ชื่อเสียง เกียรติยศของเจ้าพนักงานจราจรผู้มีอำนาจ ซึ่งรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามกฎหมาย และเจ้าของยานพาหนะทุกประเภทจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งและพาณิชย์ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุทางจราจรอันนำไปสู่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากรถดังกล่าว

การกระทำผิดกฎจราจรในกรณีใดๆ จะต้องถูกส่งศาลให้พิจารณานอกจากการกระทำผิดเล็กน้อยที่อาจเป็นเพียงการเปรียบเทียบปรับ หรือกรณีที่ระบุในมาตรา 64 หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการฝ่าฝืนกฎที่มีเพียงการตักเตือน

เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมระเบียบจราจรซึ่งใช้อำนาจเพื่อการยึดใบอนุญาตขับขี่ ป้ายทะเบียน เอกสารคู่มือ บัตรประวัติรถ หรือหนังสือขออนุญาตของผู้ขับขี่ไว้ จะมีโทษจำคุกเป็นเวลา 6 วันถึง 1 เดือนและ/หรือปรับตั้งแต่ 25,000 ถึง 200,000 บาท

ในกรณีที่รถได้รับความเสียหาย หรือมีชิ้นส่วนของรถหายอันเนื่องมาจากการชนวงแหวน หน่วยงานต้นสังกัดนั้นจะต้องรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่าย หากระดับของการใช้

อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานจรรยาบรรณรุนแรงเกินไป ผู้ที่ได้รับความเสียหายอาจเรียกร้องค่าชดเชยจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจร อาจตัดสินให้จำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 3 ปี และ/หรือปรับตั้งแต่ 2,000,000 เรียว 6,000,000 เรียวในกรณีต่างๆ ดังนี้

(1) บังคับหรือเรียกเงินค่าปรับในจำนวนที่ไม่ตรงกับที่ระบุไว้ตามกฎหมาย

(2) รับเงินค่าปรับโดยการออกใบเสร็จค่าปรับที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่มีการออกใบเสร็จค่าปรับให้แก่ผู้ขับขี่ที่ได้เสียค่าปรับ

(3) การลงโทษโดยการจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 3 ปี และ/หรือถูกปรับตั้งแต่ 2,000,000 เรียล ถึง 6,000,000 เรียล หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบส่วนงานนี้โดยตรง หรือผู้มีหน้าที่และงานในการจัดการกับโรงเรียนสอนขับรถ หรือเกี่ยวข้องกับกรออกใบอนุญาตขับขี่และบัตรแสดงลักษณะของรถซึ่งได้กระทำผิดใน มาตรา 40 และ 48 ของบทบัญญัตินี้

ในกรณีใบอนุญาตขับขี่ระงับหรือทำให้เป็นโมฆะ และผู้ขับขี่ไม่ยินยอมให้ดำเนินการยึดใบอนุญาตขับขี่ตามกำหนดเวลา จะต้องโทษจำคุกตั้งแต่ 1 วันถึง 5 วัน และปรับ 5,000 เรียล ถึง 25,000 เรียล

ผู้ที่ขับขี่ใบ โดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรือทำการขับขี่ในขณะที่ใบอนุญาตขับขี่ ในขณะที่ใบขับขี่ถูกเพิกถอน สังกัก เป็นโมฆะ จะต้องมิโทษจำคุกตั้งแต่ 6 วันถึง 1 เดือนและถูกปรับตั้งแต่ 25,000 เรียล 200,000 เรียล

3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรตามความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับแล้ว

3.3.1 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross-border Transport Agreement: GMS CBTA)²⁶

ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement-CBTA) เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับอนุภูมิภาค ซึ่งมีประเทศสมาชิกจำนวน 6 ประเทศ ประกอบด้วย ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐ

²⁶ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ). (2558). *โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค: Greater Mekhong Subregion (GMS)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.mfa.go.th/business/1092.php>. [2558, 12 มีนาคม].

ประชาชนจีน (ยูนนาน) โดยโครงการดังกล่าวได้ริเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 และมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก

โดยภายใต้ความตกลงนี้มีการจัดทำรายละเอียดของการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ซึ่งเรียกว่า ภาคผนวกและพิธีสาร จำนวน 20 ฉบับ แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากต้องรอให้ประเทศสมาชิก ให้สัตยาบันสารต่อพิธีสารและภาคผนวกให้ครบทุกฉบับก่อน แต่ได้มีการนำร่องในจุดผ่านแดนที่มีความพร้อมระหว่างประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยการเริ่มใช้ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน ณ จุดผ่านแดนมุกดาหาร สะหวันนะเขต และแดนสะหวัน-ลาวบาว เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2550 แล้ว ซึ่งภายใต้บันทึกความเข้าใจนั้นได้มีการเปิดให้มีการเดินรถบรรทุกอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2552 โดยได้มีการริเริ่มระบบการค้าประกันสินค้าผ่านแดน (Customs Transit System: CTS) ซึ่งสาระสำคัญของ MOU นั้น ได้แก่

- 1) การอนุญาตให้มีการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่าง 3 ประเทศคือ ประเทศไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว-สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC2)
- 2) กำหนดเส้นทางของการขนส่ง (แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน-ลาวบาว-คองฮา-วี-ดานัง) โดยในส่วนของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้แก่ เส้นทาง R9
- 3) การยอมรับผู้ประกอบการขนส่งที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของประเทศภาคีอื่น
- 4) นำเอาระบบการตรวจแบบ Single Window Inspection และ Single Stop Inspection มาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป
- 5) ร่วมจัดตั้งบริการขนส่งผู้โดยสารประจำทางระหว่าง 3 ประเทศ
- 6) การขนส่งสินค้าอันตรายพยายามจะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติ และข้อตกลง ADR (Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
- 7) การยอมรับหนังสือรับรองการจดทะเบียน แผ่นป้ายทะเบียน หนังสือรับรองตรวจสภาพรถ ใบอนุญาตขับรถซึ่งกันและกัน
- 8) โกวตาจำนวนรถ 400 คัน

ประโยชน์ของความตกลง GMS CBTA จะช่วยให้การเคลื่อนย้ายและขนส่งสินค้าสะดวกมากขึ้นตามเส้นทาง เช่น การตรวจสินค้าเพียงครั้งเดียว การลดขั้นตอนการตรวจสินค้า การประสานงานด้านเวลาปฏิบัติงานที่จุดผ่านแดน การจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวก (Single Window Inspection/Single Stop Inspection)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้ประเทศไทยจะได้จัดทำ MOU แต่อย่างไรก็ตาม จนถึงปัจจุบันเส้นทางนี้ยังใช้ประโยชน์ไม่ได้มาก เพราะเส้นทางยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการ ตลอดจนประเทศไทยยังต้องการที่จะกำหนดเส้นทางต่อขยายให้ครอบคลุมมากขึ้นสำหรับทุกประเทศก่อน ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนากฎหมายจราจรทางบกของประเทศมีความเท่าเทียมกับระบบการขนส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.3.2 ความตกลงว่าด้วยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศที่ออกโดยกลุ่มประเทศอาเซียน (Agreement on the Recognition of Domestic Driving Licenses Issued by ASEAN Countries)

ตามความตกลงนี้ ได้ลงนามเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 ทุกประเทศภาคีตกลงยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศของทุกประเทศ โดยสมาชิกที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือสมาคมยานยนต์แห่งชาติของประเทศอาเซียนยกเว้น ใบอนุญาตชั่วคราว/เฉพาะกาล/ของผู้หัดขับ

ผู้ถือใบขับขี่ซึ่งออกโดยประเทศอาเซียนและอยู่ในประเทศเป็นการชั่วคราว อาจขับขี่รถยนต์ในอาณาเขตประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตามชนิดหรือประเภทของใบอนุญาตขับขี่นั้นๆ วัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ในประเทศที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียนตามชนิดหรือประเภทของรถยนต์ที่ใบอนุญาตนั้นอนุญาตให้ขับขี่

การยอมรับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์นั้น จะไม่ทำให้ผู้ถือใบอนุญาตพ้นจากความรับผิดชอบที่จะต้องขับขี่รถยนต์ตามมาตรฐานและเงื่อนไขในการขับขี่ เช่นเดียวกับที่ใช้อยู่ในประเทศภาคีที่ได้รับใบอนุญาตนั้น และผู้ถือใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบสำหรับโทษในความผิดเกี่ยวกับจราจรตามกฎหมายที่เหมาะสมของประเทศภาคีที่ผู้ถือใบอนุญาตกำลังขับขี่รถยนต์ในอาณาเขตประเทศนั้น

3.3.3 ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์สำหรับรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศอาเซียน (Agreement on the Recognition of Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Service Vehicles issued by ASEAN Member Countries)

ความตกลงว่าด้วยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ในการพาณิชย์สำหรับรถบรรทุกสินค้าและรถบริการสาธารณะที่ออกโดยประเทศอาเซียน (Agreement on the Recognition of Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Service Vehicles issued by ASEAN Member Countries) ลงนามเมื่อ 10 กันยายน พ.ศ. 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการข้ามพรมแดนของรถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ รถบรรทุกสินค้า และ

รถบริการสาธารณะระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการยอมรับหนังสือรับรองการตรวจสภาพรถยนต์ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ออกให้โดยภาคีสัญญา

โดยการยอมรับหนังสือรับรองนี้ รถที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ที่จะนำเข้าไปในดินแดนของภาคีสัญญา อาจไม่ต้องตรวจสภาพรถในภาคีสัญญาที่มีการนำรถนั้นเข้าไป และจะไม่มีกำบังกับใช้กับรถที่ใช้ในการขนส่งสินค้าอันตราย

3.3.4 กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit)

กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit) เป็นความตกลงระดับภูมิภาคซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน ดารุสซาราม ราชอาณาจักรกัมพูชา ราชอาณาจักรไทย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยความตกลงนี้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ร่วมลงนามเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และมีผลใช้บังคับแล้วเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543

กรอบความตกลงฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า โดยการจัดทำกฎระเบียบเกี่ยวกับการขนส่ง การค้าและศุลกากรให้ง่ายและมีความเป็นเอกภาพ และเพื่อการจัดตั้งระบบการขนส่งผ่านแดนให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพกรอบความตกลงฉบับนี้มีพิธีสารแนบท้ายจำนวน 9 ฉบับ ได้แก่

พิธีสารฉบับที่ 1 การกำหนดเส้นทางการขนส่งผ่านแดนและจุดอำนวยความสะดวก (Designation of Transit Transport Routes and Facilities)

พิธีสารฉบับที่ 2 การกำหนดที่ทำการพรมแดน (Designation of Frontier Posts)

พิธีสารฉบับที่ 3 ประเภทและปริมาณรถยนต์ (Types and Quantity of Road Vehicles)

พิธีสารฉบับที่ 4 ข้อกำหนดทางเทคนิคของรถ (Protocol 4-Technical Requirements of Vehicles)

พิธีสารฉบับที่ 5 แผนการประกันภัยทางรถยนต์ภาคบังคับของอาเซียน (ASEAN Scheme of Compulsory Motor Vehicle Insurance)

พิธีสารฉบับที่ 6 จุดข้ามแดนสำหรับรถไฟและสถานีชุมทาง (Railway Border and Interchange Stations)

พิธีสารฉบับที่ 7 ระบบศุลกากรผ่านแดน (Customs Transit System)

พิธีสารฉบับที่ 8 มาตรการตรวจโรคคนและพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures)

พิธีสารฉบับที่ 9 สินค้าอันตราย (Dangerous Goods)

โดยกรอบความตกลงกำหนดให้ประเทศภาคีต้องให้สิทธิในการขนส่งผ่านแดน (Right of Transit Transport) และสิทธิในการขนส่งของจากประเทศที่สามขึ้นและลงที่มาจากหรือมีจุดหมายที่ประเทศภาคี ซึ่งการปฏิบัติตามกรอบความตกลงนี้จะไม่กระทบถึงสิทธิและข้อผูกพันที่ภาคีสัญญามีภายใต้ความตกลงหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศใดๆ ที่ประเทศภาคีเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ประเทศภาคีจะต้องอำนวยความสะดวกในการขนส่งผ่านแดนที่เกิดขึ้นในดินแดนของตน โดยจะต้องไม่กีดกันหรือก่อให้เกิดความล่าช้าในการขนส่ง รวมทั้งต้องยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีศุลกากรในการตรวจสอบสินค้าระหว่างทาง แต่ทั้งนี้ประเทศภาคียังคงมีอำนาจในการตรวจสอบอย่างเต็มที่แต่ควรตรวจสอบเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

นอกจากนี้ กรอบความตกลงยังกำหนดให้ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งผ่านแดนจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทางเทคนิคอันเกี่ยวกับคุณสมบัติของรถ การประกันภัยระบบศุลกากร มาตรการตรวจโรคในพืชและคน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม กรอบความตกลงนี้ห้ามมิให้มีการขนส่งสินค้าอันตรายผ่านแดน เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตพิเศษจากประเทศภาคีนั้นๆ และไม่อนุญาตให้ขนส่งสินค้าต้องห้ามหรือสินค้าที่ถูกจำกัดผ่านดินแดนประเทศภาคี

อย่างไรก็ตาม ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งของประเทศภาคี รวมทั้งคนและสินค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบภายในของประเทศภาคีที่ใช้บังคับอยู่ซึ่งประเทศภาคีจะต้องบังคับใช้กฎหมายและระเบียบภายในของตนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อการขนส่งผ่านแดนของประเทศภาคีอื่นๆ

3.3.5 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport)

กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ เป็นความตกลงซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบที่จดทะเบียนในประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถประกอบการขนส่งสินค้าต่อเนื่องหลายรูปแบบในอีกประเทศหนึ่งได้ ซึ่งความตกลงฉบับนี้ รัฐมนตรีด้านการขนส่งอาเซียนได้ลงนามแล้วเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ประกอบด้วยข้อบททั้งสิ้น 42 ข้อ แบ่งออกเป็น 11 บท วางหลักเกณฑ์ต่างๆ ว่าด้วยบทนิยามศัพท์ขอบเขตการบังคับใช้หลักฐานแห่งสัญญาขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่อง ข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องความรับผิดชอบของผู้ส่ง การบอกกล่าว

การเรียกร้อง การฟ้องคดี และกำหนดเวลา เขตอำนาจและอำนาจในการดำเนินคดี ผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่อง และบทเบ็ดเตล็ดอื่น ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ จะมีผลใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องที่จดทะเบียนในประเทศภาคีและใช้บังคับแก่การระงับข้อพิพาทในทางแพ่งอันเกี่ยวข้องกับสัญญาขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ในกรณีที่ดินแดนที่ผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องรับมอบสินค้าตามสัญญาขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบอยู่ในประเทศภาคี หรือในกรณีที่ดินแดนที่ผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องส่งมอบสินค้าตามสัญญาขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบอยู่ในประเทศภาคี

กล่าวโดยสรุปได้ว่าในภูมิภาคสมาชิกอาเซียนต่างที่จะใช้กรอบความตกลงเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายจราจรของแต่ละประเทศมีความเชื่อมโยงถึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือเพื่อมีผลระยะยาวในอนาคตตามแผนที่ตั้งไว้ ดังนั้นประเทศไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในการให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรอบความตกลงแต่ละข้อ ผู้เขียนจึงศึกษาเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าประเทศไทยควรที่จะพัฒนากฎหมายจราจรภายในเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการตกลงต่าง ๆ อย่างไร ในบทที่ 4 ต่อไป